

1961 DEC

244

Itt lakom a Vérmező sarkán, a Vérmezőhöz tartozó-
nak valom magam, s ennek az
érzésnek főeleme a törté-
nia meg az irodalom, ami erre
felé ugyanolyan bősé-
gben tanyázik, mint a szépsé-
ges virágok. Nem lehet azt
feledni, hogy egy-egy fürdő-
zése után erre sértált Mátyás,
az igazságos. Erre somfordáltak
fel a várba a janicsárok 1541-
ben, midőn cselled elfoglalták
a fővárost. S 145 év múlva
Petneházy Dávid csapatai kuruc
kürtszóra itt sorakoztak fel
Buda várának megvételére. Ezt
meg Jókai írta meg. Füves rét
volt ez, Generális Kaszálónak
hívták, 1795 májusa óta nevezik
Vérmezőnek. Akkor ez a sárga,
agyagos föld itta fel a magyar
jakobinusok vérének; Martinovic-
sot, Hajnóczit és társait itt, a
mező felső sarkán fejeztette le
Ferenc császár.

Május hónapja volt, hajnal
volt az egen,
Rózsa a kertekben, vér a
vesztőhelyen —

így írt erről az eseményről
Petőfi. Mert valóban más-
nap reggel cserepekben piros
rózsát találtak a vesztő-
helyen. Ki súgta meg, hogy
a hallgató nemzetnek így
kell együtt éreznie hőscivel?
Talán Csokonai Vitéz Mihály,
aki a nézők között állott a
kivégzés reggelén? Vagy azok
tették, akiket később „honunk
szébb-lelkű leányainak” hívták,
s akiknek nem kellett a poéta
súgása? A piros vér helyén
ma fehér kőszir egyszerű
tömbje hirdeti, hogy állj meg
egy pillanatra, s vedd le
a kalapod. Erre a roppant
térsegre azonban ennél a
kőszírnál monumentálisabb
emlékművet tervez a kép-
zeletünk.

1849 május 21-én Nagy-
Sándor tábornok huszárai a
Vérmezőről indultak ostromra
a hóhér-császár katonái ellen,
s bevették Buda várát. 1945
komor februári napján, mint
egy vak parancs magatehetetlen
robotosai, innen másztak fel
a várba a horogkereszt zsoldo-
sai. Felgyújtották a királyi
palotát s ott maradtak maguk
is, holtan emlékeztetőnek,
hogy háborúval misem oldható
meg nemzetek és népek el-
lentéteiből. A tüzet a fel-
szabadítók oltották el, akik
háború helyett békét hoztak
és építőkedvet.

SZALATNAI REZSŐ :

A VÉRMEZŐRŐL

Azóta megszépült a Vér-
mező és környéke. Én még
akkor érkeztem ide, midőn
romok meredtek rom felett,
amerre csak szétnézett az
ember. Elszorult a sziv,
korgó fatornyát, és ott
hagyni az Attila utca 35-
ben csörömpölő, utcát el-
álló, koszosító MÉH-bol-
tot. Most már csak be kéne
ember. Elszorult a sziv,
fejezni a Vérmező parkosi-

(Szepesti Gyula felv.)

ahogyan mostanában fel-
vidül mindegyre, vadonatúj
színeket látván jobbról és
balról, fent és alant egy-
aránt. Már csak négy-öt
ház áll kopottan, sebeit s
rongyait feltárva, az egész
Vérmező ünnepi külsőbe
öltöztetve néz a sétálókra.
Nincs nagyobb bizonyosság
országépítésről és célirá-
nyos jövőről, mint ez az
építés, festés, rendbesze-
dés, ami itt az első kerület
e gócpontján észlelhető.
Amilyen elhanyagolt volt
sokáig ez a városrész, olyan
csinosodó ma. A sétálók
mondják, milyen kár itt fe-
lejtetni a földalatti rozzant,
a szélben fájdalmasan nyi-

tását avval, hogy rendbe-
hozzák a körülfutó aszfalt-
utat s kisimítják végre.

Ragyogó, üdítő folt a
Vérmező Budapest térké-
pén, de még nem kész. Egy-
etértünk azokkal, akik
nyári-tavaszi sétáikon a
talpuk alatt csikorgó s a
cipőbe beugró kavics hely-
ett az inkább ideillő finom
halványsárga dunai homokra
vágyakoznak, ez való a
sétányra. Aztán az egész
területen végig sehol
semmi, amit a sétáló és ki-
ránduló kér az ilyen óriási
parkban: egy kis gyümölcs,
egy pohár fekete, egy üveg
sör. Az emberek tikkadtan
vonulnak egy idő múlva

arrafelé, ahol belülről is
felüdülhetnek. Vize nincs a
Vérmezőnek, szívet-lelket
gyönyörködtesítő szökőkútja,
vagy tónyi medencéje, pe-
dig ez is idevarázsolható.
Déli részén van egy kitű-
nő lépcsőzetes területe, tel-
jesen kihasználatlan, ha
ör nincs a közelben, fiúk lab-
dázhatnak rajta. Pedig innen
térzene szólhatna. Lám, a
Lágymányoson mivé válto-
zott a sivár tó környéke!

Elég csak rálépnem a
Vérmező sétányaira, máris
benne vagyok a felháboro-
dásban, hogy a közszépsé-
gek és közjók esküdt ellen-
segei még mindig garázdál-
kodnak. Igen, e láthatatlan
gazfickók azok, akik kará-
csony előtt levágják a szép
ezüsthengereket, nyáron me-
parittyázzák a lámpafeje-
ket, tavasszal letérik az or-
gonát, ősszel szétszedik a
padokat. A rongálás olyan,
mint valami járvány.

Holott a szépség maga is
nevel, jószágot, okosságot kí-
nál. A Vérmező régi lakóit
is segítségül fogjuk hívni.
Ez a terület nagy költők
földje volt, hátha segítenek
ők is, akik egykor itt lak-
tak. Babits Mihály, aki az
Attila utca 95-ben írta utol-
só évei nagy énekeit, Kaffka
Margit, aki a Márvány
utcában lakott soká, Bródy
Sándor, aki az Attila utca
14-ben tudott csak igazán
pihenni, Virág Benedek, a
szent öreg, aki itt ballagott
a tabáni templom felé, ahol
hajléka volt, Vajda János,
aki itt sétálgatott Rózájá-
val, midőn még udvarolt
neki, Juhász Gyula, aki le-
ült a Vérmező gesztenyéi
alá, mikor unta a Kékgyö-
lyő utcai szanatóriumot, Kosz-
tolányi Dezső, aki részlete-
sen ír versben-prózában a
Vérmező tájáról, ő itt la-
kott a Lógodi utca 21. alatt,
a Tábor utca sarkán, a mai
romos telken, háza eltűnt,
de szava tűzként lángol, s
Tóth Árpád, az angyali
poéta, aki a róla elnevezett
Sétányon, fenn a Várban,
leste a Buda felett kigyul-
lado csillagokat. Egy-egy
helyen a Vérmezőn felállít-
hatnók e táj költőinek szob-
rait, s embernevelésül oda-
írhatnók egy-egy verssoruk-
at. Evvel válna gyönyörű-
vé, szívet-lelket ápolóvá a
Vérmező!